

נוסח
אשכנזי

סדרון בית תפילה
לתשב"ד

מחזורי ששמיני

אשכנז

פתח דבר

בשעה טובה ומוצלחת, ובברכת שהחיינו וקיימנו והגיענו לגמר מלאכת מחשבת זו, הננו להביא בפניכן סדור חדש ומיוחד זה, המיועד לתינוקות של בית רבן, תלמידות צעירות שפוגשות לראשונה בעולם התפלה, מבית היוצר של "מילר ספרים ואומנות ביודאיקה".

בהכנת סדור זה פעלנו בעצה אחת עם אנשי חינוך מובהקים המתמצאים בנפש הילד, על מנת להפיק את מירב התועלת שבסדור מאוויר, מבלי לפגוע בתפלה לכשעצמה. מיקמנו ובהרנו את האיורים, צבעם וכמותם, בצורה מחוכמת ומחושבת היטב, בכדי שיהיו מחד בבחינת אבן שואבת ללב הילדה לתפלה, ומאידך כאלו שאינם מסיטים את תשומת לבה מהתפלה עצמה.

נעזרנו לשם הכנת הסדור, בקביעותיו הפדגוגיות והמקצועיות ונסיונו רב השנים של המחנך הנודע, הרב ניסן טובי שליט"א, שנמל על עצמו מלאכה זו, תודתנו והערכתנו על כך שהשקיע מיטב מרצו וכשרונותיו למען יצא תחת ידיו דבר נאה ומתקן.

בסדור זה בחרנו את הפונט "מילר דרוגולין", שכבר הוסכם בין גדולי המחנכים הוותיקים והחדשים, שהוא גורם לירידה דרסטית בעייפות העין, ובשל כך התלמידים מגלים יכולת ריכוז בתוך דפי הסדור, ללא הפסקות או הסחות דעת.

על נושא הפיסוק, הניקוד, ההטעמה והעימוד, הופקדה הגב' כ. לוי, תחי, שהיא מומחית בעלת שם בתחום זה, ואשר השקיעה את כל מרצה כדי להוציא מתחת ידה את המיטב, ועל כך תודתנו.

בין שלל מעלותיו של הסדור, יש למנות את נושא השוואים והקמצים, הודגש בו איזה שווה הוא שווה נע ואיזהו שווה נח. וכן איזה קמין הוא גדול ואיזהו קמין קטן. זהו הסדור הראשון לתלמידים שמכיל בתוכו הדגשים חשובים אלו. גם כאן נבחרו סימני ניקוד שנראים היטב למי שברצונו לראותם, אך לא מהווים הפרעה למי שעדיין אינו בקיא.

האיורים והגרפיקה נעשו בסטודיו לגרפיקה "מילר פלוס", ע"י הגרפיקאית הגב' ר. ליבוביץ, תחי, וצוותה, תוך שימת דגש על המטרות הנ"ל.

סדור זה חולק כך שכל חלק, נצבע בגוון אחר, ועל ידי כך ניתן לפתוח את התפלה הרצויה ע"י מבט על הספר מן הצד, מבלי להשתהות בחיפוש.

הסדור הובא לשולחנם של תלמידי חכמים ומחנכים מכל החוגים והקהילות, שהתפעלו וגילו את קורת רוחם ושביעות רצונם מסדור זה.

סדור זה, יוצא לאור, לאור דרכו של ראש משפחתנו, הרה"ח ר' מרדכי נתן מילר זצ"ל, אשר גילה את דעתו, לא אחת, שברצונו להוציא לאור סדור לצעירי הצאן שיהיה מושלם ומושקע בלי גבול ומידה, וכדרכו בקודש שמעולם לא חסד בהשקעה לפרטי פרטים בכל ספרי התפלה "בית תפלה" שיצאו לאור על ידו, וזכה שנמצאים בכל בית יהודי, יהא הסדור הזה לעילוי נשמתו הטהורה.

מילר ספרים ואומנות ביודאיקה

תְּכוּן הָעֵינָיִם

השְׁפָּמַת הַבְּקָר	11	תְּפִלַּת עֶרְבִית	185
תְּפִלַּת הַשַּׁחַר	18	סֵדֶר סְפִירַת הָעֶמֶר	214
בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר	21	קְדוּשׁ לְבָנָה	222
פְּרִישַׁת הָעֶקְדָּה	25	קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּטָּה	228
סֵדֶר הַקְּרָפָנוֹת	28	שִׁיר הַשִּׁירִים	234
פְּסוּקֵי דְזִמְרָה	36	סֵדֶר נְטִילַת לֹזֶב	241
קְרִיאַת שְׁמַע וּבְרָכוֹתֶיהָ	58	סֵדֶר הַלֵּל	242
תְּפִלַּת שַׁחֲרִית - עֲמִידָה	69	מוֹסֵף לְרֵאשׁ הַחֵדֶשׁ	248
סֵדֶר סְעוּדָה וּבְרָכוֹתֶיהָ	127	מוֹסֵף לְשֵׁלֶשׁ רְגָלִים	259
סֵדֶר בְּרַפַּת הַמְּזוּן	128	סֵדֶר הוֹשַׁעְנוֹת	267
בְּרָכוֹת הַנְּהַנִּין	141	הוֹשַׁעְנָא רַבָּה	272
בְּרַפַּת "מַעֲיֵן שְׁלֵשׁ"	143	סֵדֶר הַדְּלָקַת נְרוֹת הַנֶּבֶךָ	274
בְּרָכוֹת הָרְאִיָּה	145	אַגְרַת הַרְמַב"ן	279
תְּפִלַּת הַתְּדָרָה	147	פְּרָקֵי תְּהִלִּים לְעַת צָרָה	282
תְּפִלַּת מִנְחָה	151	פְּרָקֵי תְּהִלִּים לְהַצְלָחָה	285

© כל הזכויות של הדפסה, העתקה או צילום, בין בארץ בין בחו"ל, בכל גודל שהוא, שמורות ע"פ דת תורה"ק ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי למילר ספרים ואומנות ביודאיקה ת.ד. 52296 מל. 02-6783806 פקס. 02-6781696 מהדורה שלישית, שנת תשפ"ד לפ"ק

office@millerbooks.co.il / www.millerbooks.co.il

עריכה: הרב ניסן טובי / עימוד וניקוד: גב' כ. לוי / עיצוב ועריכה גרפית: מילר פלוס: 02-5022418

דבר העורך

העמודים נבחר בקפידה, בכדי למנוע התעייפות בקריאה ובכדי לאפשר תפיסה אינטואיטיבית כאשר יש צורך לדלג על הוספות מיוחדות בתפלה.

הדגשות ועזרים להגיה נכונה

על אף שאנו מתפללים שה' יקבל גם את 'דילוגנו' ברצון, הרי זה מצב של בדיעבד; שבשתא כיון דעל - על, וכל מחנכת יכולה להעיד על מקומות מועדים לשגיאות בתפלה, חלקם אף המשנים את משמעות המילים. לכן, חשוב ביותר שילדה תלמוד מגיל קטן להתפלל בהגיה מדוייקת של המילים, 'שלא תניח את הנע ולא תניע את הנח, שלא תדגיש את הרפה ולא תרפה את המודגש', וכן שתהנה את המילים בצורה נכונה, מלעיל ומלרע, שתפריד בין המילים בצורה ברורה, ושתרגיש את המתיקות בהשתפכות לפני הקב"ה.

בכדי להקל על ההבחנה בין שווא נח לשווא נע, עיצבנו את השווא הנח כשני עגולים (:), ואת השווא הנע הדגשנו כשני מעוינים (:). כמו כן, קמץ גדול מופיע כד (ד), וקמץ קטן מופיע עם רגל מארכת (ט) גם הרווחים בין המילים ובין השורות תוכננו בקפידה בכדי לעזור לילדה המתפללת לשמור על המקום בקלות.

הוראות והלכות

גם ההוראות שבתפלה נכתבו כאן בלשון תמציתית וקצרה, אך בהקפדה על מובנות גם לגיל הרך. הלכות קצרות שובצו בתוך הטקסט, בגופן שונה ובצבע אדום, המקילים על העין לדלג על ההוראות כאשר הן אינן נצרכות; הוראות ארוכות יותר נכתבו למטה ב'ילקוט הלכות', כשמקומם צוין על ידי כוכבית בטקסט.

אנו תפלה שסדור זה יזכה לעלות על שולחן בנות מלכים, ושהמאמצים שהושקעו בסדור, ישאו פרי בדמות תפילותיהן הזכות של תינוקות של בית רבן, ושנוכח מהרה לקיום "והשב את העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפילתם, מהרה באהבה תקבל ברצון, ותחי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך".

בשבח והודיה להקב"ה אנו זוכים לכרך על המוגמר עם סיום עריכת סדור "בית תפלה לתשב"ר קולי שמע". סדור זה בא לתת מענה לצורך בסדור שיחיה מזמין ומושך, מצד אחד, כדי לקרב את הילדה הקטנה לעולמה של התפלה; ושיחיה, מצד שני, סדור אמיתי, בעל הוראות והדרכות ברורות, שיוביל את התלמידה בקלות למעבר לסדור בו תשתמש בבגרותה.

התפלה היא התקשרות עם הקב"ה, התחברות עם מקור חיים, אך יש והאדם אינו מעריך את המתנה שניתנה לו בכך שהקב"ה רוצה בתפילת עמו ישראל; על אחת כמה וכמה, ילדה שאינה מתמצאת בסדור, מאבדת ושבח ומחפשת את המקום ללא הרף, ואינה מבינה את ההוראות הכתובות בקיצור רב ובשפה שאינה ברורה לה, עלולה ח"ו שלא למצוא את הטעם בתפלה. סדור זה מקל על התחברות התלמידה לתפלה.

סדר התפלה, השמטות וגודל המילים

סדור זה נוצר בעצה אחת עם מלמדים רבים של הכיתות הנמוכות בת"תים ומורות בבתי הספר, שחוו דעתם לגבי אילו חלקי התפלה רצוי להשמיט. אילו תפילות נאמרות אף בכיתות הקטנות ביותר, וראוי להגדילן מאד בכדי שהתלמידים הקטנים יצליחו למצוא ולקרוא אותן בקלות; ואידך להקל על ה'ניווט' בסדור בימים מיוחדים, כגון ראש חודש, חול המועד, הנוכה, פורים, עש"ת, תעניות, ועוד. חלוקת הסדור ל'שערים' משמשת היטב מטרה זו, בלי לשנות מהסדר המקובל בסדורים רגילים.

ככלל, העדפנו שלא להשמיט אף חלקי תפלה, כי סדור זה הוא סדור חינוך, האמור לשמש את המורה וההורה בהסברתם את דברי התפלה וסדר התפלה לתלמידתם או בתם וכן כדי שהמעבר מסדור זה לסדור בית הכנסת יהיה טבעי וקל.

אמצעים גרפיים ומטרות

האפקטים הגרפיים בסדור אינם רק למטרות יופי, אלא משמשים כציוני דרך, המכוונים את המתפללת הצעירה בהתמצאותה בסידור. גם רקע

תפילת שחרית

דוגמא

© מילר הוצאת ספרים

השְׁכַּמַת הַבְּקָר

סֵדֶר

הַשְׁכַּמַת הַבְּקָר

הַנְהַגַת הַבְּקָר

כְּשֶׁאֲנִי מֵתְעוֹרְרוֹת בַּבְּקָר, אֲנִי צְרִיכוֹת לְטַל יָדַי מִבְּלִי. שׁוֹפְכִים מִיָּם עַל כָּל יָד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים לְסְרוּגִין.

אֲסוּר לְגַעַת בְּפָנַי וּבְבִגְדַי אוֹ לְלַכֵּת אַרְבַּע אַמּוֹת עַד שְׁנוּטְלִים יָדַי.

מֵתָר לֹזֶמֶר "מוֹדָה אֲנִי" לְפָנַי שְׁנוּטְלִים יָדַי, כִּי אֵין בּוֹ שֵׁם הַשֵּׁם.

לֹבְשִׁים בְּגָד נָקִי שֶׁהִתְכַּוְּנָה לְלָבֹשׁ בְּהַמְשָׁךְ הַיּוֹם וּמֵתְכַוְּנִים לְבִרְכוֹת וְלִתְפִלָּה.

אֲסוּר לְבָרֵךְ וּלְהַתְפַּלֵּל עַד שֶׁהִגּוּף נָקִי, וְלִכְּוֹן לֹא מִבְּרָכִים "עַל נְטִילַת יָדַי" עַד שֶׁעוֹשִׂים אֶת הַצְּרָכִים. אַחַר כֵּן רוֹחֲצִים יָדַי שׁוֹב, וְאֵז מְבָרְכִים "עַל נְטִילַת יָדַי", "אֲשֶׁר יָצָר", בְּרַבַּת "אֱלֹהֵי, נִשְׁמָה" וּבִרְכוֹת הַתּוֹרָה, עוֹד לְפָנַי שֶׁהוֹלְכִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת.

דוגמא © מילר הוצאת ספרים

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ
 חַי וְקַיִם, שֶׁהַחֲזֹרֶת
 בִּי נִשְׁמַתִּי בְּחֶמְלָה. רַבָּה
 אֲמוֹנַתְךָ:

רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יי,
 שִׁכְלֵךְ טוֹב לְכָל
 עֲשִׂיָהֶם, תְּהַלְתּוּ עֹמְדֵת לְעַד:
 בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד:

תּוֹרָה צְוָה לָנוּ מִנְּשֵׂה מוֹרָשָׁה
 קַהֲלֵת יַעֲקֹב.

שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל
 תַּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמְךָ.
 תּוֹרָה תְּהֵא אֲמָנוּתִי, וְאֵל שִׂדִּי
 בְּעִזָּרְתִּי.

וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם
 חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם.
 לִישׁוּעַתְךָ קוּיֵתִי יי:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
 עַל נְטִילַת יָדַיִם:

אחרי כל פעם שאדם עושה את צרכיו,
עליו לרחץ ידים ולברך "אשר יצר".

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחִכְמָה,
וּבְרָא בּוֹ נְקָבִים וְנְקָבִים, חֲלוּלִים חֲלוּלִים,
נָלִי וַיְדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדְךָ
שָׂאם יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסְתֵּם אֶחָד
מֵהֶם, אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמֹד לְפָנֶיךָ.
בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא כָּל בָּשָׂר וּמַפְלִיא
לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהֵי, נְשַׁמָּה שְׁנַתַּף בִּי טְהוֹרָה הִיא,
אַתָּה בְּרֵאתָה, אַתָּה יִצְרַתָּה, אַתָּה
נִפְחַתָּה בִּי, וְאַתָּה מְשַׁמְרָה בְּקִרְבִּי, וְאַתָּה
עֲתִיד לְטָלָה מִמֶּנִּי, וְלִהְיוֹתָ בִּי לְעֵתִיד
לְבוֹא, כָּל זְמַן שֶׁחַנְּשַׁמָּה בְּקִרְבִּי, מוֹדָה אָנִי
לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, רַבּוֹן כָּל
הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל הַנְּשַׁמּוֹת: בְּרוּךְ אַתָּה יי,
הַמְּחַזֵּיר נְשַׁמּוֹת לְבָגָרִים מֵתִים:

בְּרוּכֹת הַתּוֹרָה

בְּשִׁקְמִים בַּבְּקָר, יֵשׁ לְבָרֵךְ בְּרוּכֹת הַתּוֹרָה.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי
תּוֹרָה: וְהֵעָרַב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת
דִּבְרֵי תּוֹרַתְךָ בְּפִינוּ, וּבְכִי עִמָּךְ
בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיָה אֲנַחְנוּ
וְצִאֲצֵאֵינוּ, וְצִאֲצֵאֵי עִמָּךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ
וְלוֹמְדֵי תּוֹרַתְךָ לְשִׁמָּה: בְּרוּךְ
אַתָּה יי הַמְּלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל: